

Advies nr. 31/2008 van 24 september 2008

Betreft: Voorontwerp van Koninklijk besluit tot uitvoering van de artikelen 26 tot 28, 31 en 36 van de wet van 24 juli 2008 houdende diverse bepalingen (I) – Gebruik van het Rijksregister en van de identificatiegegevens van het register van de Kruispuntbank van de sociale zekerheid in het raam van de opsporing van de houders van slapende rekeningen, safes of van de begunstigen van slapende verzekeringsovereenkomsten (A / 2008 / 028)

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna privacywet), inzonderheid artikel 29;

Gelet op het koninklijk besluit van 13 februari 2001 *ter uitvoering van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "koninklijk besluit van 13 februari 2001");

Gelet op de adviesaanvraag, ontvangen op 31 juli 2008;

Gelet op het verslag van de heer Poma;

Brengt op 24 september 2008 het volgend advies uit:

I. Voorwerp en context van de adviesaanvraag

1. De heer Didier Reynders, Minister van Financiën, legt de artikelen 2 en 3 van het voorontwerp van koninklijk besluit tot uitvoering van de artikelen 26 tot 28, 31 en 36 van de wet van 24 juli 2008 houdende diverse bepalingen (I) (hierna de programmawet) ter advies voor aan de Commissie. Deze wet regelt onder andere het lot van de slapende rekeningen¹, safes² en verzekeringsovereenkomsten³.
2. Door de programmawet wordt een opsporingsprocedure ingevoerd waarbij gebruik gemaakt wordt van een toegang tot de gegevens van het Rijksregister en het register bis. Bij het uitblijven van enige tussenkomst door de houders van de slapende rekeningen na verloop van deze procedure, verplicht de wet de bank- en verzekeringsondernemingen om de slapende tegoeden over te maken aan de Deposito- en Consignatiekas waar deze tegoeden gedurende 30 jaar zullen bewaard worden. De Deposito- en Consignatiekas is krachtens de voormelde programmawet belast met de creatie en het bijhouden van de registers met slapende rekeningen, safes en verzekeringsovereenkomsten alsook met het beheer en het bewaren van de aldus neergelegde tegoeden.
3. Krachtens de voormelde programmawet werden de bank- en verzekeringsondernemingen dus gemachtigd om de gegevens van het register bis van de Kruispuntbank van de sociale zekerheid en van het Rijksregister te raadplegen die zij nodig hebben om de taken uit te voeren in verband met het opsporen en informeren van de houders van slapende rekeningen, safes en verzekeringsovereenkomsten. De Koning werd ermee belast de lijst van deze gegevens te verduidelijken. Deze lijst vormt het onderwerp van het onderhavig voorontwerp van koninklijk besluit dat ter advies aan de Commissie wordt voorgelegd.

II. Voorafgaande opmerking

4. De modaliteiten voor toegang tot de gegevens van het register bis van de Kruispuntbank van de sociale zekerheid (KSZ) zijn enerzijds afhankelijk van voorafgaande machtigingen vanwege de afdeling sociale zekerheid van het Sectoraal comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid (voor wat de gegevens van het register bis aanbelangt) en anderzijds vanwege

¹ Rekeningen die niet het voorwerp hebben uitgemaakt van een tussenkomst door de houders sinds minstens vijf jaar (artikel 23, 3° van de programmawet)

² Safes waarvoor de huurprijs sedert minstens vijf jaar niet is betaald en die op initiatief van de instelling-verhuurder zijn geopend na opzegging van de huur (artikel 23, 4° van de programmawet)

³ Verzekeringsovereenkomsten die niet het voorwerp hebben uitgemaakt van een tussenkomst door de begunstigde binnen zes maand nadat de verzekeringsonderneming kennis heeft gekregen van het feit dat het risico zich heeft voorgedaan (artikel 23, 5° van de programmawet)

het Sectoraal comité van het Rijksregister (voor wat de gegevens van het Rijksregister aanbelangt). Febelfin en Assuralia zullen dus bij de vermelde comités een machtigingsaanvraag moeten indienen via de instelling(en) die in dit verband met toepassing van artikel 46 van de voormelde programmawet moeten worden opgericht. De Commissie verstrekt dus onderhavig advies zonder afbreuk te doen aan de tussenkomst van de comités.

III. Onderzoek

5. Vooreerst merkt de Commissie op dat de twee specifieke wetten die de toegang regelen tot de twee in het voorontwerp van koninklijk besluit bedoelde openbare registers (de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen en de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid) voorzien dat private instellingen naar Belgisch recht gemachtigd kunnen worden om toegang te krijgen tot de gegevens die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van taken van algemeen belang waarmee zij werden belast krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie.
6. De in de programmawet bedoelde bank- en verzekeringsondernemingen zullen niet over een rechtstreekse toegang tot de betrokken openbare registers beschikken. De Commissie stelt met genoegen vast dat de wetgever voorzien heeft dat hun toegang verenigd zal gebeuren in die zin dat door Febelfin en Assuralia een instelling met rechtspersoonlijkheid zal opgericht worden die de gemotiveerde aanvragen om toegang vanwege de bank- en verzekeringsondernemingen zal verzamelen en de antwoorden op de behoorlijk gemotiveerde aanvragen zal versturen aan de bank- en verzekeringsondernemingen.
7. Behalve de wettelijke vereisten zoals onder meer de verplichte aanstelling van een veiligheidsconsulent en het nemen van organisatorische maatregelen, beveelt de Commissie aan dat dit centrale punt maatregelen zou nemen om zich te beveiligen tegen elke ongeoorloofde toegang tot de gegevens van de betrokken registers en tegen elk oneigenlijk gebruik van de doeleinden (gebruiken van de geraadpleegde gegevens voor andere doeleinden dan deze waarvoor zij werden gemachtigd) door de betrokken bank- en verzekeringsondernemingen. Zo zal er moeten over gewaakt worden dat de gegevens enkel meegedeeld worden aan de personeelsleden die in de schoot van de betrokken instellingen, belast zijn met het opsporen en contacteren van houders en/of begunstigden van slapende rekeningen, safes en verzekeringsovereenkomsten. Een correct beheer van de toegang tot de registers zal eveneens gepaard gaan met een specifieke opleiding van dit personeel alsook met het vereisen van een passende motivering voor hun toegangsaanvragen. Een precieze

login van de toegangen zou eveneens moeten voorzien worden zodat, zowel door dit centrale punt als door de betrokken bank- en verzekeringsondernemingen, een passend antwoord kan verstrekt worden (wie vroeg toegang tot welke gegevens) wanneer iemand zijn recht op toegang, bedoeld bij artikel 6 van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, uitoefent.

8. Wat de lijst van gegevens betreft die wordt opgesomd in de artikelen 2 en 3 van het voorontwerp van koninklijk besluit, herinnert de Commissie er aan dat het passend, ter zake dienend en niet overmatig karakter van de ingezamelde gegevens overeenkomstig artikel 4 van de WVP wordt beoordeeld ten opzichte van het beoogde doeleinde.
9. De programmawet voorziet dat het doeleinde waarvoor de banken en verzekeringsondernemingen gemachtigd worden om toegang te krijgen tot de gegevens van het Rijksregister en het register bis van de KSZ, bestaat uit de uitvoering van de verplichtingen die hen werden opgelegd door hoofdstuk 5 van de voormelde programmawet. De banken en verzekeringsondernemingen zijn er inderdaad toe gehouden (1) de houders van slapende rekeningen en safes op te sporen en hen te informeren over de procedure tot overdracht van de slapende tegoeden aan de Deposito- en Consignatiekas, bij gebrek aan tussenkomst van hunnentwege; (2) om bij het aflopen van verzekeringsovereenkomsten waarin een dekking voorzien was ingeval van overlijden, na te gaan of de verzekerde niet is overleden en, in bevestigend geval, de begunstigden op de sporen van de slapende verzekeringsovereenkomsten. Zij moeten dus trachten contact op te nemen (via aangetekend schrijven) met de houders van "slapende" rekeningen of safes alsook met de begunstigden van slapende verzekeringsovereenkomsten.
10. Het begrip houder wordt door de wet omschreven als "iedere natuurlijke persoon, met inbegrip van de rechthebbenden en de wettelijke vertegenwoordiger, die bevoegd is om te beschikken over de tegoeden op de slapende rekening"; dit van huurder als "iedere natuurlijke persoon die toegangsrecht tot de safe heeft" en dit van begunstigde als "elke natuurlijke persoon die verzekerde prestaties mag opvragen in toepassing van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst⁴" (artikel 23 van de programmawet).

⁴ De memorie van toelichting van de programmawet verduidelijkt dat met het begrip "begunstigde" *"niet alleen de begunstigde sensu stricto wordt bedoeld maar ook de bijkomende of voorwaardelijke begunstigde en ook de erfgenamen van de verzekeringnemer of de begunstigde aan wie door de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst bepaalde rechten op de prestaties zouden worden toegekend"* (Parl. Doc., 52, 1200/001, blz. 27)

11. Artikel 2 van het voorontwerp van KB bepaalt de gegevens die noodzakelijk zijn voor het opsporen van de houders van slapende rekeningen en safes als: 1° de identificatienummers van het Rijksregister en van de Kruispuntbank van de sociale zekerheid, 2° de naam en voornamen, 3° de geboorteplaats en –datum, 4° het geslacht, 5° de nationaliteit, 6° de hoofdverblijfplaats en, bij gebrek daaraan, de andere beschikbare adressen, 7° de plaats en datum van overlijden, of, in geval van een verklaring van afwezigheid, de datum van de overschrijving van de beslissing houdende verklaring van afwezigheid; 8° de burgerlijke staat, 9° de samenstelling van het gezin, 10° de wettelijke samenwoning, alsook de opeenvolgende wijzigingen aan deze gegevens en de datum waarop zij uitwerking hebben.
12. In dit opzicht stelt de Commissie zich vragen bij de relevantie van het gegeven "nationaliteit" (5°) voor het bereiken van het voormelde doeleinde en beveelt zij aan dat de rechtvaardiging hiervan zou toegevoegd worden aan het verslag aan de Koning of dat, bij gebrek aan rechtvaardiging, dit gegeven zou verwijderd worden uit de lijst.
13. Wat de gegevens (8°, 9° en 10°) "burgerlijke staat, samenstelling van het gezin en wettelijke samenwoning" betreft, blijkt uit de informatie die verstrekt werd door de afgevaardigde ambtenaar dat deze doorslaggevend zijn voor het opsporen van de houder van de slapende rekening zoals bepaald door de programmawet. Ingeval van overlijden of afwezigheid van de houder van de rekening laten zij de bankinstellingen toe contact op te nemen met de nog in leven zijnde leden van zijn gezin teneinde hen de mogelijkheid te bieden hun rechten uit te oefenen als eventuele rechthebbenden van de overleden rekeninghouder. Gelet op deze rechtvaardiging lijkt een toegang tot deze gegevens ter zake dienend. Teneinde een correct voorzienbaarheidsniveau te verlenen aan de gegevensverwerkingen die op deze basis zullen uitgevoerd worden, beveelt de Commissie aan dat deze rechtvaardiging zou opgenomen worden in het verslag aan de Koning en dat het artikel 2 van het voorontwerp van koninklijk besluit de omstandigheden zou verduidelijken (vaststelling, op basis van de raadpleging van het Rijksregister of het register bis van de KSZ, van het overlijden of de afwezigheid van de houder van de slapende rekening en/of safe) die de inzameling van de gegevens "burgerlijke staat, samenstelling van het gezin en wettelijke samenwoning" rechtvaardigen.
14. Wat het gebruik betreft van het begrip "composition de la famille" in de Franse tekst, beveelt de Commissie aan om in de plaats hiervan te verwijzen naar het begrip "composition de ménage", zijnde het wettelijk begrip zoals het is opgenomen in de wet tot regeling van het Rijksregister.

15. Bovendien merkt de Commissie op dat uit het verslag aan de Koning blijkt dat de bankinstellingen in sommige gevallen enkel beschikken over de naam en voornaam van de persoon die de rekening opende. In dat geval is het waarschijnlijk dat een raadpleging van het Rijksregister en het register bis, enkel aan de hand van de naam en de voornaam van een persoon, meerdere resultaten oplevert (ingeval van homonymie). In dergelijke gevallen beveelt de Commissie aan dat de bankinstellingen alle informatie waarover zij beschikken zouden aanwenden, zoals de datum van afsluiting van de overeenkomst, om enkel die persoonsgegevens over te houden en te verwerken die ter zake dienend blijken om te voldoen aan hun wettelijke verplichting tot opsporing en informatieverstrekking. (bvb. verwijderen van de homoniemen die geboren zijn na de opening van de slapende rekening).
16. Tenslotte vestigt de Commissie er de aandacht op dat de raadpleging van de historiek van de gegevens slechts zal toegelaten zijn ingeval van noodzaak; bijvoorbeeld wanneer blijkt dat de betrokkene van adres veranderd is.
17. Artikel 3 van het voorontwerp van koninklijk besluit bepaalt de persoonsgegevens die noodzakelijk zijn om de verzekeringsondernemingen toe te laten hun wettelijke verplichtingen⁵ na te komen inzake het opsporen van de begunstigten van slapende verzekeringsovereenkomsten.
18. De opmerkingen van de Commissie hierboven met betrekking tot artikel 2 betreffende het gegeven "nationaliteit" en het begrip "composition de la famille" in de Franse tekst, alsook deze met betrekking tot de raadpleging van de historiek van de gegevens, zijn *mutatis mutandis* van toepassing op artikel 3.
19. Voor het overige, wat de gegevens betreft die worden opgesomd in artikel 3 a), zijnde de gegevens van het Rijksregister en het register bis betreffende de verzekerde persoon die noodzakelijk zijn om te voldoen aan de door de programmawet opgelegde wettelijke verplichtingen inzake het opsporen van de begunstigten van slapende verzekeringsovereenkomsten, stelt de Commissie zich vragen bij de relevantie van het inzamelen van het gegeven "hoofdverblijfplaats en , bij gebrek daaraan, de andere beschikbare adressen" van de verzekerde. Om de in onderhavig geval beoogde doeleinden te bereiken lijkt het inderdaad dat men nooit contact met de verzekerde zal moeten opnemen. Indien een verzekeringsonderneming op basis van een raadpleging van het Rijksregister of de

⁵ Deze bestaan uit (1) nazien, bij het aflopen van een verzekeringsovereenkomst die prestaties ingeval van overlijden bevat of voor de negentigste verjaardag van de verzekerde (artikel 33 en 34 van de wet), of de verzekerde niet overleden is en (2) ingeval de verzekerde overleden is, het opsporen van de begunstigten van slapende verzekeringsovereenkomsten teneinde hen een aangetekend schrijven te sturen met de voormelde informatie.

kruispuntbank vaststelt dat een verzekerde nog steeds in leven is, dient zij geen verdere opzoekingen uit te voeren. Indien zij daarentegen aldus kennis neemt van zijn overlijden of zijn afwezigheid en, na de verificaties waarvan sprake in artikel 35 van de wet, besluit tot het uitvoeren van de prestaties voorzien in de verzekeringsovereenkomst, dan dient zij de begunstigen van de verzekeringsovereenkomst op te sporen en hen het schrijven te sturen waarvan sprake in artikel 36 van de wet. Hiertoe lijkt het gegeven "hoofdverblijfplaats" van de verzekerde niet relevant maar wel het gegeven "hoofdverblijfplaats van de begunstigen"; de inzameling van dit laatste gegeven is trouwens reeds voorzien in artikel 3 b) van het voorontwerp van koninklijk besluit. Bijgevolg beveelt de Commissie aan dat gelet op het beoogde doeleinde, de rechtvaardiging van het gegeven "hoofdverblijfplaats" van de verzekerde zou toegevoegd worden in het verslag aan de Koning of dat, bij gebrek aan een relevante rechtvaardiging, dit gegeven zou verwijderd worden uit de lijst in artikel 3 a).

20. Artikel 3 b) bepaalt de gegevens van het Rijksregister en het register bis van de KSZ met betrekking tot de begunstigen (elke natuurlijke persoon die verzekerde prestaties mag opvragen in toepassing van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst) of met betrekking tot iedere andere persoon die noodzakelijk is om de begunstigen van slapende verzekeringsovereenkomsten op te sporen, die nodig kunnen zijn om te voldoen aan de verplichtingen die inzake het opsporen van begunstigen van slapende verzekeringsovereenkomsten opgelegd worden door de programmawet. De Commissie stelt vast dat de formulering van de door deze bepaling beoogde potentiële betrokkenen zeer ruim is.
21. Het verslag aan de Koning verduidelijkt dat de tweede veronderstelling voor raadpleging van de registers (gegevens van iedere andere persoon die nodig zijn om de begunstigen van verzekeringsovereenkomsten op te sporen) onder meer de verzekeringsovereenkomsten beoogt waarvan de begunstigde(n) niet nominatief vermeld zijn in de clause "begunstigen" (generieke begunstigingsclausule). Gelet op wat voorafgaat stelt de Commissie vast dat in deze veronderstelling de opzoekingen betreffende derden inderdaad noodzakelijk zullen blijken om de begunstigen van verzekeringsovereenkomsten nominatief te kunnen bepalen. Om evenwel een correcte voorzienbaarheid en transparantie te kunnen garanderen voor de gegevensverwerkingen die in deze gevallen zullen uitgevoerd worden, beveelt de Commissie aan dat in het dispositief van het besluit zou worden verduidelijkt dat dit soort raadpleging slechts zal toegelaten zijn wanneer de begunstigde(n) niet nominatief vermeld zijn in de bedoelde verzekeringsovereenkomst.

22. Bovendien, doch zonder in het algemeen te besluiten dat de raadpleging van de gegevens 8° tot 9° (burgerlijke staat, samenstelling van het gezin en wettelijke samenwoning van elke natuurlijke persoon die verzekerde prestaties mag opvragen of iedere andere persoon die noodzakelijk is om de begunstigden op te sporen) van artikel 3 b) overmatig is, merkt de Commissie op dat het ter zake dienend karakter van de inzameling van deze gegevens zal schommelen in functie van de wijze waarop de begunstigingsclausule in de betrokken verzekeringsovereenkomsten zal opgesteld zijn. "Generieke" begunstigingsclausules (mijn kinderen die nog zullen geboren worden, de kinderen van mijn broer Jan,...) zullen verschillende raadplegingen van het Rijksregister vergen om het huidig adres op te sporen van de begunstigde(n).
23. Assuralia heeft overigens de Commissie erover ingelicht dat sommige verzekeringsovereenkomsten begunstigingsclausules bevatten waarin de begunstigden enkel geïdentificeerd zijn door hun naam en voornaam zodat de raadplegingen van het Rijksregister op die basis mogelijk meerdere resultaten zullen opleveren. In dergelijke gevallen beveelt de Commissie aan dat de verzekeringsondernemingen alle informatie waarover zij beschikken zouden aanwenden, (datum van afsluiting van de verzekeringsovereenkomst, geboortedata van de homoniemen) om zodoende te komen tot de vaststelling van de begunstigde van de betrokken verzekeringsovereenkomst. In die gevallen zou het inderdaad wenselijk zijn dat bij het raadplegen van de registers de gegevens zouden verwijderd worden die bekomen worden betreffende personen geboren werden na de datum van afsluiting van de overeenkomst. Indien, op basis van de wijze waarop de begunstigingsclausule van de slapende verzekeringsovereenkomst werd opgesteld en de informatie waarover de verzekeringsondernemingen beschikken, geen vaststelling van een begunstigde van de overeenkomst mogelijk is, zou artikel 107 van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst voor gevolg hebben dat de gegevens van het Rijksregister en het register bis met betrekking tot de personen die de erfgenamen vormen van de verzekeringsnemer, zouden geraadpleegd worden door de verzekeringsondernemingen teneinde deze laatsten toe te laten te voldoen aan hun wettelijke verplichtingen.
24. Het zou in ieder geval wenselijk zijn dat organisatorische maatregelen worden genomen teneinde kwaliteitsvereisten te voorzien voor de motivering van de toegangsaanvragen die aan het centrale punt zullen worden gericht.

25. In het algemeen herinnert de Commissie aan het beveiligingsbeginsel van de verwerkingen van persoonsgegevens zoals voorzien in artikel 16 van de WVP dat de verantwoordelijke voor de verwerking verplicht om passende technische en organisatorische maatregelen te nemen om de persoonsgegevens die hij verwerkt te beveiligen en zich te wapenen tegen een oneigenlijk gebruik van het doeleinde. Het passend karakter van deze veiligheidsmaatregelen hangt enerzijds af van de stand van de techniek en de veroorzaakte kosten en anderzijds van de aard van de te beschermen gegevens en de potentiële risico's. Naast de maatregelen en de aanduidingen die zullen moeten voorzien worden in het raam van de machtigingsprocedures bij de bevoegde Sectorale comités, verwijst de Commissie naar de " Referentiemaatregelen voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens" die zij heeft aangenomen en die beschikbaar zijn op haar website⁶. Indien een beroep zou gedaan worden op een verwerker, zouden de bepalingen met betrekking tot het afsluiten volgens de regels van een overeenkomst met de verwerker, eveneens moeten worden nageleefd. In dit geval zou de verantwoordelijkheid van de verwerker moeten bepaald worden en overeengekomen worden dat de verwerker en de personen die onder zijn gezag vallen, in het raam van de specifieke opdracht van onderaanneming, enkel mogen optreden in opdracht van de verantwoordelijke voor de verwerking.

OM DEZE REDENEN

Brengt de Commissie een gunstig advies uit over het voorontwerp van koninklijk besluit mits inachtneming van haar opmerkingen (consideransen 12 tot 16, 18, 19, 21, 24 en 25)

Voor de Administrateur m.v.,

De Voorzitter,

(get.) Patrick Van Wouwe

(get.) Willem Debeuckelaere

⁶ <http://privacycommission.be/nl/static/pdf/referencemaatregelen-vs-01.pdf>